МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ САН

ОРХОН АЙМГИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР

Дархлаажуулалтын үр дүн, ач холбогдол

ЭМГ-ын мэргэжилтэн П. Отгонбилэг

Агуулга

- НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН ҮНДСЭН ЗАРЧИМ
- Дархлаажуулалтын үр дүн
- Дархлаажуулалтын зохион байгуулалт, өнөөгийн байдал

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

Нийгмийн эрүүл мэндийн нэн шаардлагатай 10 гол тусламж үйлчилгээ (ДЭМБ)

THE 10 ESSENTIAL PUBLIC HEALTH SERVICES

To protect and promote the health of all people in all communities

The 10 Essential Public Health Services provide a framework for public health to protect and promote the health of all people in all communities. To achieve optimal health for all, the Essential Public Health Services actively promote policies, systems, and services that enable good health and seek to remove obstacles and systemic and structural barriers, such as poverty, racism, gender discrimination, and other forms of oppression, that have resulted in health inequities. Everyone should have a fair and just opportunity to achieve good health and well-being.

Created 2020

1. Хүн амын сайн сайхан байдлыг судлах, тандах
2. ЭМ-ийн аюул, эрсдэл, онцгой байдлын үеийн шуурхай хариу арга, хэмжээг авах, тогтмол хянах
3. Орчны, хөдөлмөрийн, хүнсний аюулгүй байдлыг хангах, эрүүл мэндийг хамгаалах бусад арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
4. Нийгмийн сөрөг хүчин зүйлсийн нөлөө, эрүүл мэндийн тэгш бус байдлыг багасгах зэрэг үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх замаар эрүүл мэндийг дэмжих
5. Өвчин эмгэгээс урьдчилан сэргийлэх эрт оношилж илрүүлэх
6. НЭМ-ийн тусламж үйлчилгээг оновчтой удирдах
7. НЭМ-ийн чадварлаг боловсон хүчний нөөцийг хүртээмжтэй бүрдүүлэх
8. НЭМ-ийн эрүүл мэндийн тусламж үзүүлэх бүтэц, санхүүжилтийн тогтвортой байдлыг хангах
9. Хүн амын эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх, эрүүл мэндээ хамгаалахад татан оролцуулах, идэвхижүүлэх
10. Нотолгоонд суурилсан бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх зорилгоор нийгмийн эрүүл мэндийн судалгааг хөгжүүлэх

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

Нийгмийн эрүүл мэндийн бодлого

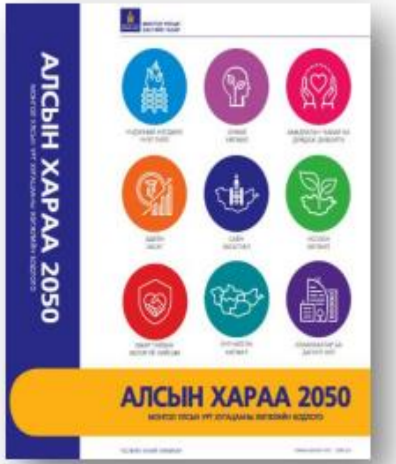

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого

I үе шат 2021-2030. Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмтэй тогтолцооны шинэчлэлийн үе

- Иргэн, гэр бүл, ажил олгогчийн оролцоонд тулгууралсан НЭМ-ийн тогтолцоо бэхжсэн байна.
- Товлолын дархлаажуулалтыг хамралтыг нэмэгдүүлж, Вируст Гепатит, сүрьеэгийн тохиолдлыг бууруулсан байна.

II үе шат 2031-2040. Амьдралын зөв дадал, хэвшилтэй иргэнийг төлөвшүүлэх үе

III үе шат 2041-2050 Эрүүл амьдралыг дэмжих үе

2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа

- 2.2.4.Аймаг, дүүргийн түвшинд хүн амд **нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх нийгмийн эрүүл мэндийн төвийг** байгуулна.
- 2.2.5.Иргэн бүрийг 2 жил тутамд урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэг, оношилгоо, шинжилгээнд тогтмол хамрагддаг болгож хэвшүүлнэ.

Засгийн газрын 2020 оны 203 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”

- 2.1.1. Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, иргэн бүр урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх эрүүл мэндийн үзлэг, оношилгоонд тогтмол хамрагдах нөхцөлийг олон улсын жишигт нийцүүлэн сайжруулж, эрүүл идэвхтэй амьдралын хэв маягийг төлөвшүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлнэ
- Эрүүл мэндийг дэмжих төв байгуулна
- Зарим аймагт ЗӨСТ, хил дагуух боомтуудад тандалтын нэгж байгуулна.
- Өвчний хяналт сэргийлэлтийн төв байгуулна.

Арга хэмжээний төлөвлөгөө (ЗГҮАМХ)

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

Нийгмийн эрүүл мэндийн эрх зүйн шинэчлэл

Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль

Дархлаажуулалтын тухай хууль

Тамхины хяналтын тухай хууль

Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн арга хэмжээ. Салбар хоорондын мэдээлэл солилцох үйл ажиллагаа

- Олон эх сурвалжит тандалтын тогтолцоо

- Томуугийн харуулдан тандалтын тогтолцоонд тулгуурлан КОВИД-19 тандалтыг цаашид үргэлжлүүлэх

Нийт халдварт өвчин, 2012-2021

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

Дархлаажуулалтын үр дүн

Хүрэх үр дүн

Товлолын дархлаажуулалтын бүрэн тунгийн хамралтыг 90%-д хүргэж,

хүн амын дархлаа тогтцын түвшин, өвчлөлийн хөдлөлзүй хандлагад суурилан

дархлаажуулалтын үйл ажиллагааг төлөвлөснөөр **тарилгаар сэргийлэгдэх өвчнийг хяналтад авч, халдварт саа өвчнийг устгасан байдлаа хадгална**.

- Дархлаажуулалтын хөтөлбөрийн үйл ажиллагаа тогтвортой хэрэгжиж байна
- 2017-2020 онд товлолын дархлаажуулалтын бүрэн тунгийн хамралт 90%< хүрсэн амжилтаа бататгасан
- Зарим дархлаажуулалттай халдварт өвчнийг хяналтандаа авсан
- Дархлаажуулалтын цахим бүртгэлийн программыг улсын хэмжээнд нэвтрүүлсэн

- **1993 оноос хойш халдварт саа өвчин устгасан байдлаа хадгалсан хэвээр**
- **Сүүлийн 18 жил сахуу, хөхүүл ханиад бүртгэгдээгүй**
- **2019 оноос хойш улаанбурхан бүртгэгдээгүй**
- **А Вирусг гепатитын өвчлөл вакцин нэвтрүүлэхээс өмнөх үетэй харьцуулахад 15 дахин буурсан байна**

А ВИРУСТ ГЕПАТИТЫН ХАЛДВАРЫН ЭСРЭГ ВАКЦИН

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

- 2011 оноос өмнө ЕБС, цэцэрлэгийн хүүхдүүдийн дунд хепатитын А вируст халдварын дэгдэлт бүртгэгдэж, жил бүр 9000 гаруй хүүхэд шинээр өвчилж, өвчлөгсөдийн 70 гаруй хувийг 9 хүртэлх насныхан эзэлж байсан.

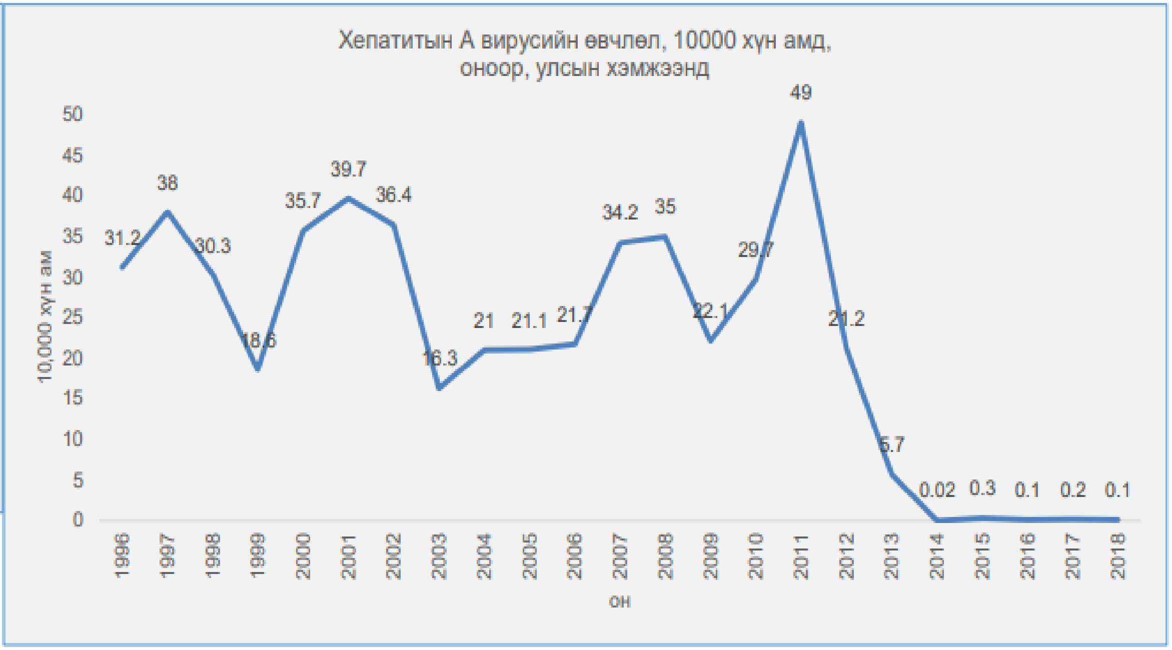

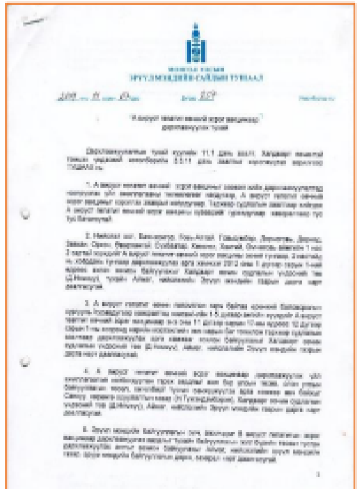

- ЭМС-ын 2011 оны 357 тоот тушаалаар улсын хэмжээнд тархвар судлалын заалтаар 9 сартай, 1 нас 2 сартай хүүхдүүдийг дархлаажуулснаар шинэ тохиолдлын тоо 21.5 дахин буурсан.

ПНЕВМОКОККЫН ЭСРЭГ 13 ЦЭНТ ВАКЦИН

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

- Уушигны хатгалгаа өвчин **51.2** хувийг эзэлж, пневмококкоор үүсгэгдсэн уушгины хатгалгаа өвчин **2** хүртэлх насны хүүхдүүдийн дундах өвчлөл, нас баралтын гол шалтгаан болдог.
- Пневмококкийн эсрэг 13 цэнт вакциныг нийслэл, улсын хэмжээнд үе шаттай нэвтрүүлсэн.
- Судалгаагаар пневмококкоор үүсгэгдсэн уушигны хатгалгаа **26 хувь**, хүнд хэлбэрийн хатгалгаа **42 хувь**, маш хүнд хэлбэрийн хатгалгаа **46 хувиар** тус тус буурсан үр дүнтэй байна.

Умайн хүзүүний хорт хавдрыг хянах чиглэл, ХПВ-ийн эсрэг вакциныг нэвтрүүлэх зорилт, шалгуур үзүүлэлтүүд

- Бэлгийн замаар дамжих халдварын чиглэлээр баримтлах дэлхий дахины стратеги, 2016-2030
  - 2020 он гэхэд, дэлхийн улс орнуудын 70% нь ХПВ-ын эсрэг вакциныг дархлаажуулалтын үндэсний товлолдоо нэвтрүүлсэн байх;
  - 2030 он гэхэд, ХПВ-ийн эсрэг вакцинжуулалтын хамралт үндэсний хэмжээнд 90%, үндэсний дэд түвшинд 80%-д хүрсэн байх (GVAP);

- ДЭМБ-ын 2018-2023 оны хөтөлбөрийн хүрээ
  - Дэлхийн 60 сая охидын дундах ХПВ-ийн вакцинжуулалтын хамралтыг 40%-р нэмэгдүүлэх;
    - Суурь үзүүлэлт: 10% (2016)
    - Зорилт: 59% (2023)

- Тогтвортой Хөгжлийн үзэл баримтлалын зорилтууд (2030)
  - Эрүүл мэндтэй холбоотой, дархлаажуулалтын шалгуур үзүүлэлт
    3.1.b: DTP3, MCV2, PCV(сүүлийн тун), ХПВ(сүүлийн тун)

Дархлаажуулалт бүхий халдварт өвчин

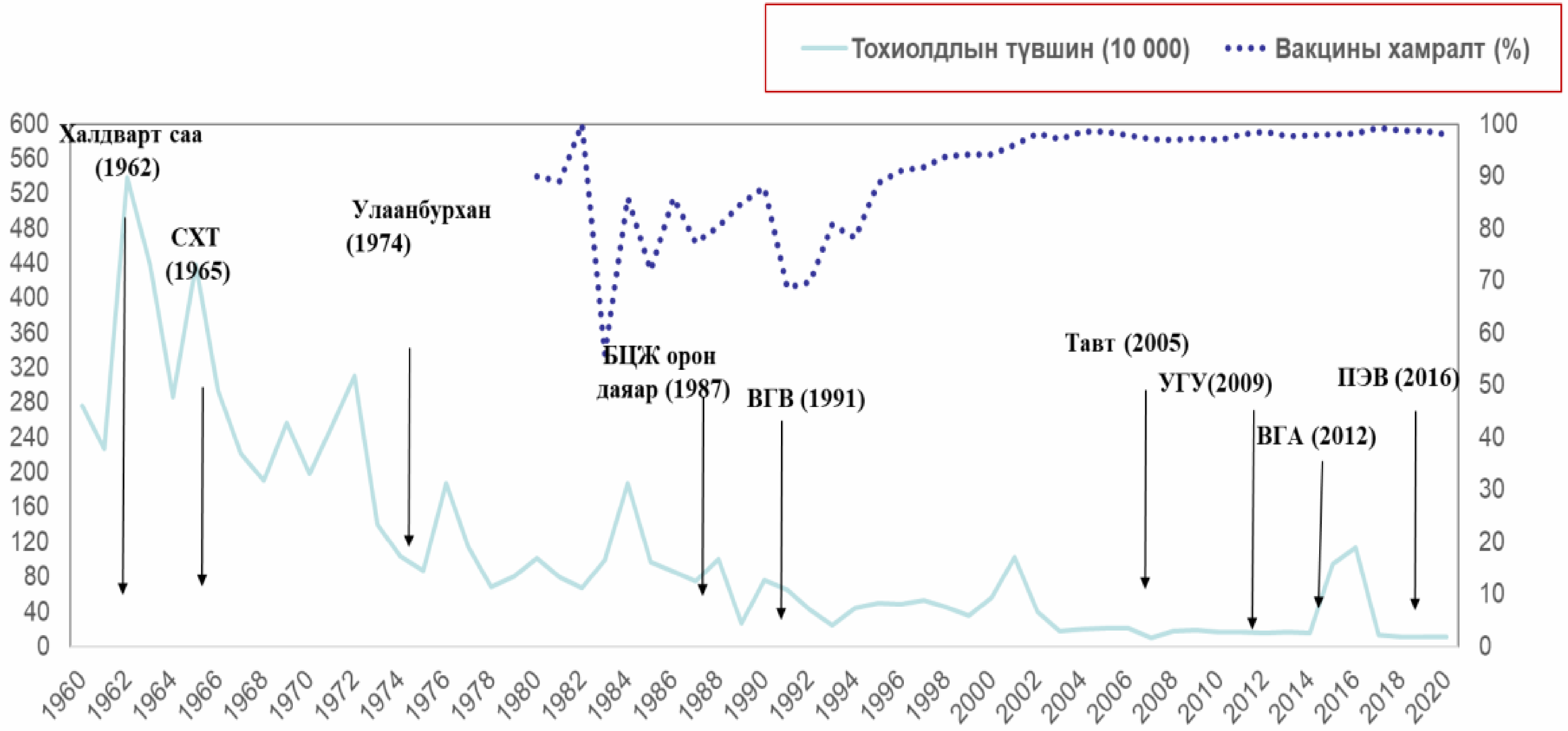

Цаашдын чиг хандлага – Дархлаажуулалт

УГУ вакцины 1-р тунгийн хамралт, өмнөх онтой харьцуулсан үзүүлэлтээр

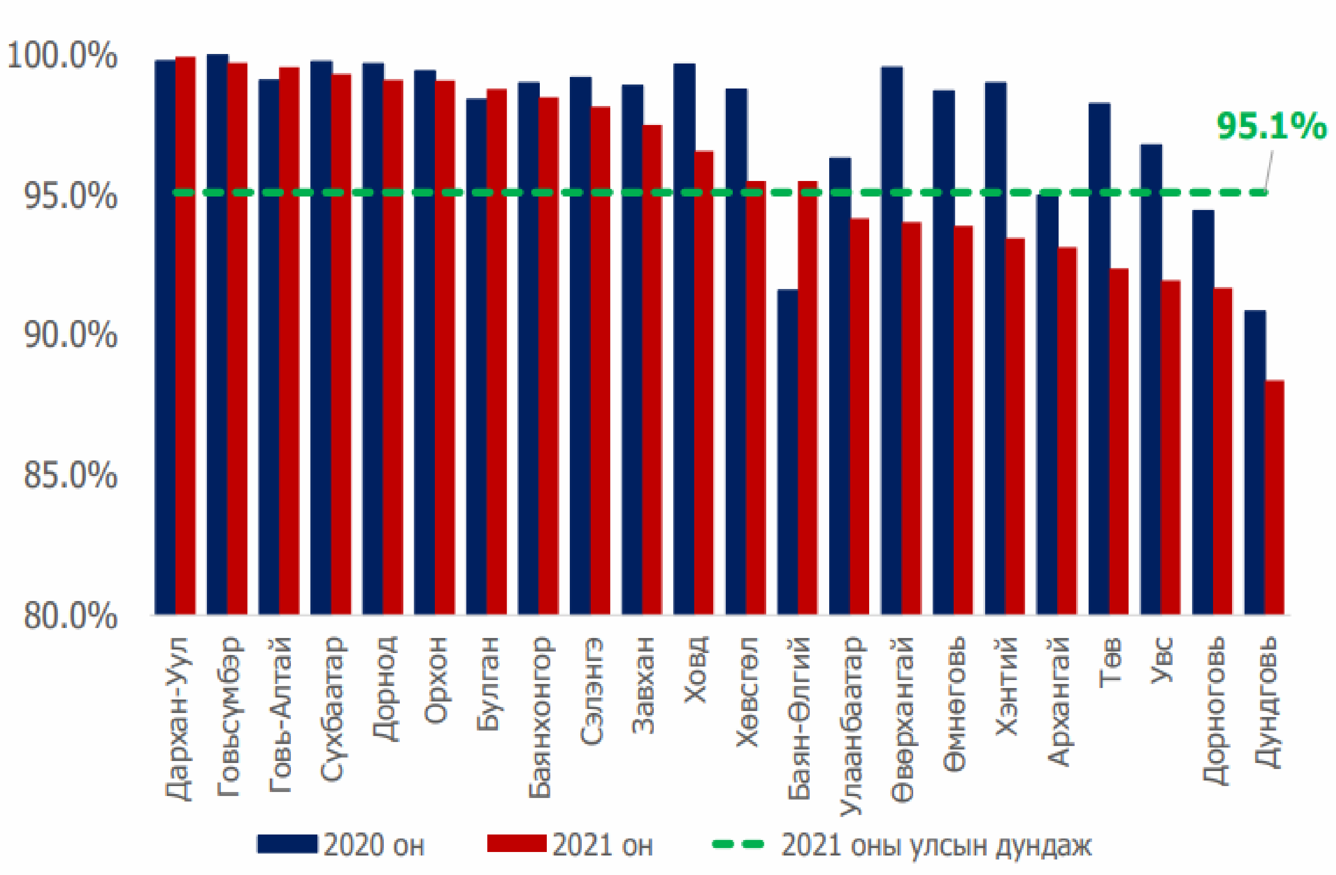

Улсын хэмжээнд заавал хийх дархлаажуулалтын хамралт 0.2-2.1%-иар буурсан.

- Дархлаажуулалтын тухай хуулийн нэмэлт өөрчлөлт
- Тарилгатай халдварт өвчний тандалтыг сайжруулах:
  - *Улаанбурхан*
  - *Цочмог сул саажилт*
- Заавал хийх товлолт дархлаажуулалтын хамралтад онцгой анхаарах

Шинэ вакцин нэвтрүүлсэн

ЗААВАЛ ХИЙХ ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН ҮНДЭСНИЙ ТОВЛОЛ

ВАКЦИНЫ НЭР \ ТОВЛОЛ	Төрснөөс хойш 24 цагийн дотор	2 сартайд	3 сартайд	4 сартайд	5 сартайд	9 сартайд	1 нас 2 сартайд	2 настайд	7 настайд	15 настайд
Сүрьеэ (БЦЖ)	0 тун									
В Гепатит	0 тун									
Халдварт саа	0 тун	I тун	II тун	III тун	IV тун					
Сахуу, хөхүүл ханиад, татран + В Гепатит, Хемофилюс инфлюенза В (Тавт вакцин)		I тун	II тун	III тун						
Пневмококкийн эсрэг вакцин		I тун		II тун		III тун				
Улаанбурхан, Гахай хавдар, Улаанууд (УГУ)						I тун		II тун		
А Гепатит							I тун	II тун		
Сахуу, Татран									I тун	II тун

Вакцин ба Дархлаажуулалт

- 2016-2019:
  - PCV вакцин (сонгогдсон 3 дүүрэгт), 2018 онд Нийслэлд, 2019 онд 21 аймагт (939,600 тун 10,1 тэрбум)
- 2019:
  - IPV вакциныг улсын хэмжээнд (618,900 тун 4,7 тэрбум)
- 2020:
  - HPV сайн дурын үндсэн дээр (16 сая)
  - Хеп В иммуноглобулин (5,500 тун, 535,1 сая)

Дархлаажуулалтын хөтөлбөрийг 596 дархлаажуулалтын нэгжээр дамжуулан хэрэгжүүлж байна (2022 оны 4-р сарын байдлаар)

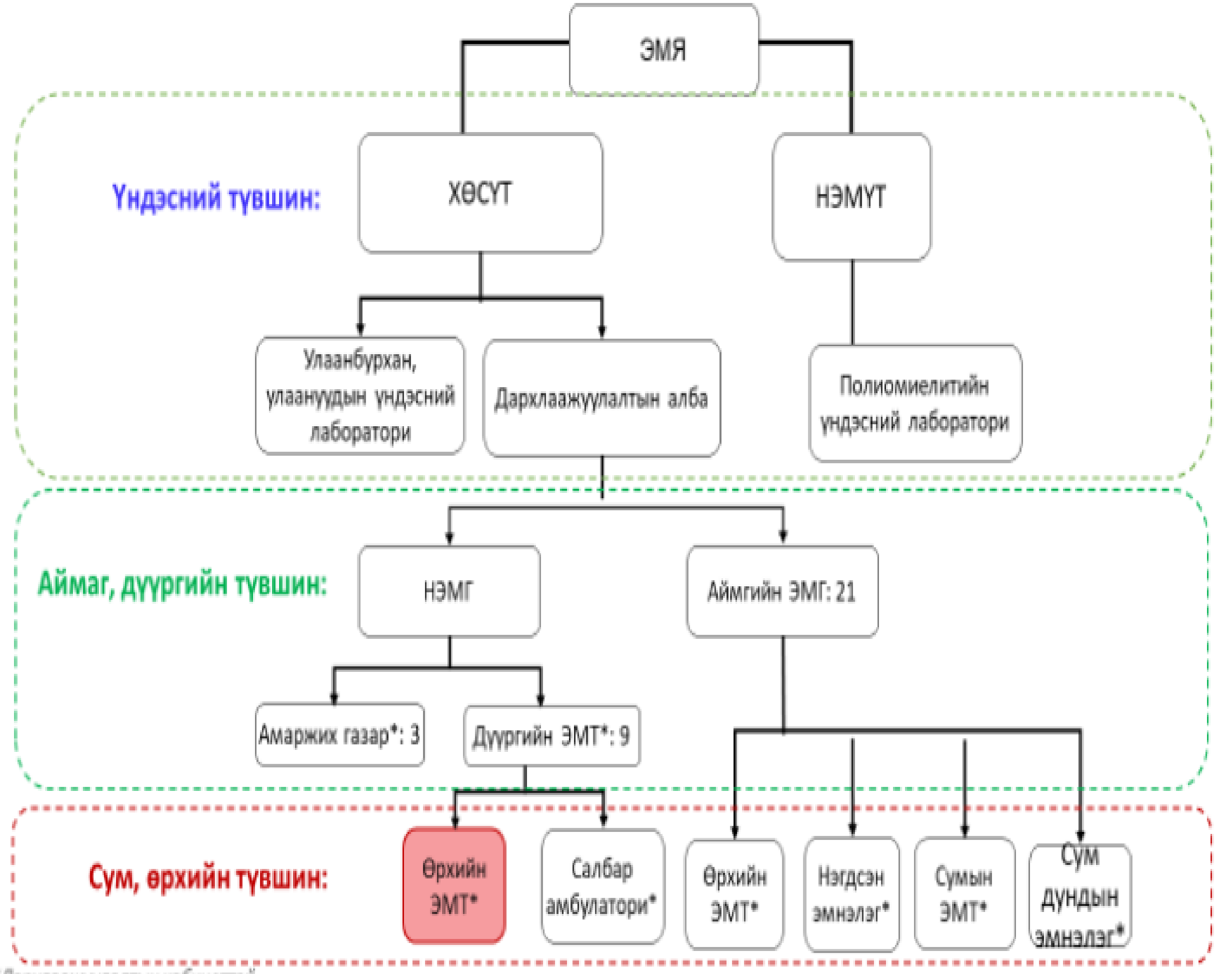

*Дархлаажуулалтын кабинеттай

Дархлаажуулалтын цахим бүртгэлийн программыг улсын хэмжээнд нэвтрүүлсэн.

- ЭМС-ын 2018 оны А/191 тоот тушаалаар 2018 оны 11 сараас үе шаттайгаар эхлэн, 2019 оны 1 дүгээр сарын 1-ны өдрөөс эхлэн улсын хэмжээнд нэвтрүүллээ
- 2022 оны 2 сарын 22-ны өдрийн байдлаар 2016-2021 онд төрсөн **307,064** хүүхдийн товлолын вакцинд хамрагдсан мэдээллийн сан, **2,5 сая** тунгийн мэдээлэл бий болсон байна
- КОВИД-19 вакцинд хамрагдсан **5,561,127** хүний мэдээлэл бүртгэгдсэн

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ

Дархлаажуулалтын зохион байгуулалт

- ЭМГ
  - БОЭТ Төрөх тасаг
  - Жаргалант сумын ЭМТ
  - ӨЭМТ-8
    - Анхны-Оч,
    - Мэндцэцэн
    - Учралбаяр
    - Үйлсбадрах
    - Мөнхийн гэгээ
    - Энхжих мандариваа
    - Нийцэл
    - Мөнхсүндрэл

Товлолын дархлаажуулалтыг:
1. БОЭТ-ийн төрөх тасаг
2. Сумын эмнэлэг-1
3. ӨЭМТ-8

нийт 10 цэгээр хийдэг

АЙМГИЙН ХЭМЖЭЭНД ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН БҮРЭН ТУНГИЙН ХАМРАЛТ СҮҮЛИЙН 3 ЖИЛЭЭР

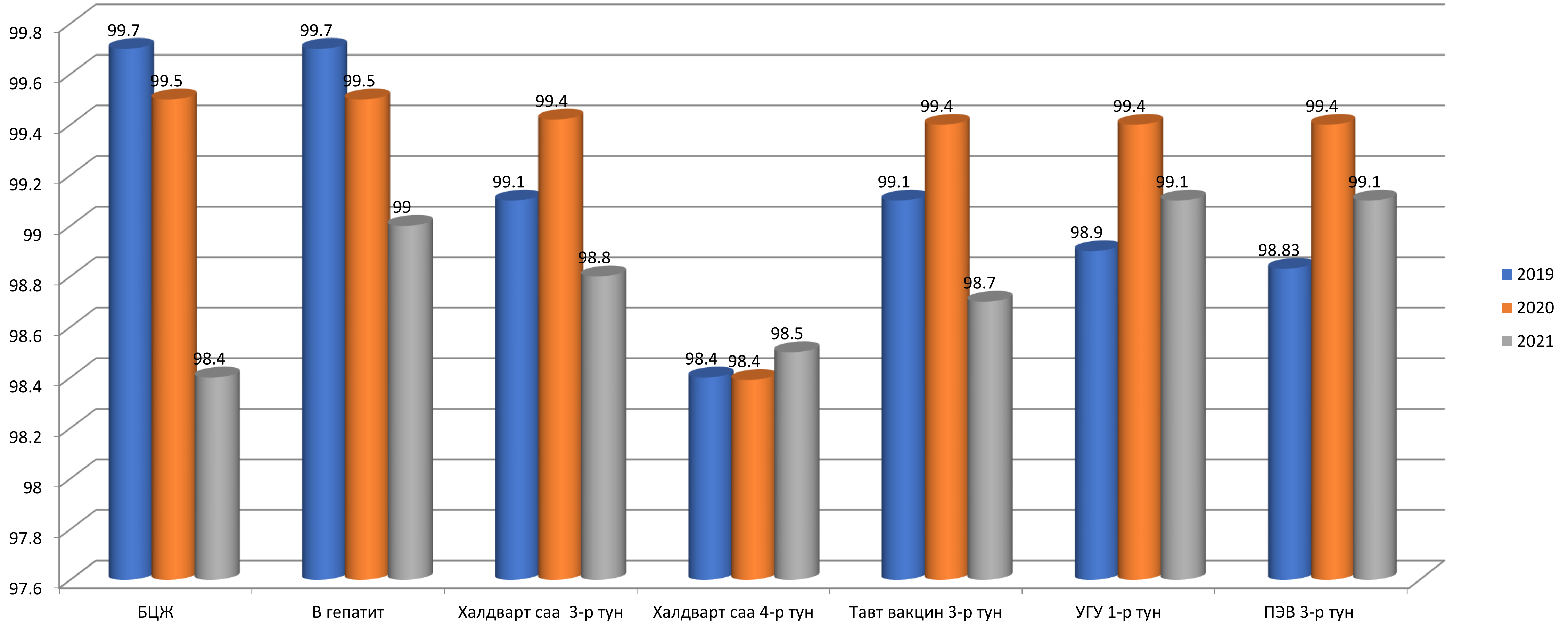

Тавт вакцины 3-р тун, УГУ вакцины 1-р тунгийн хамралт улсын дундажтай харьцуулснаар /2020-2021/

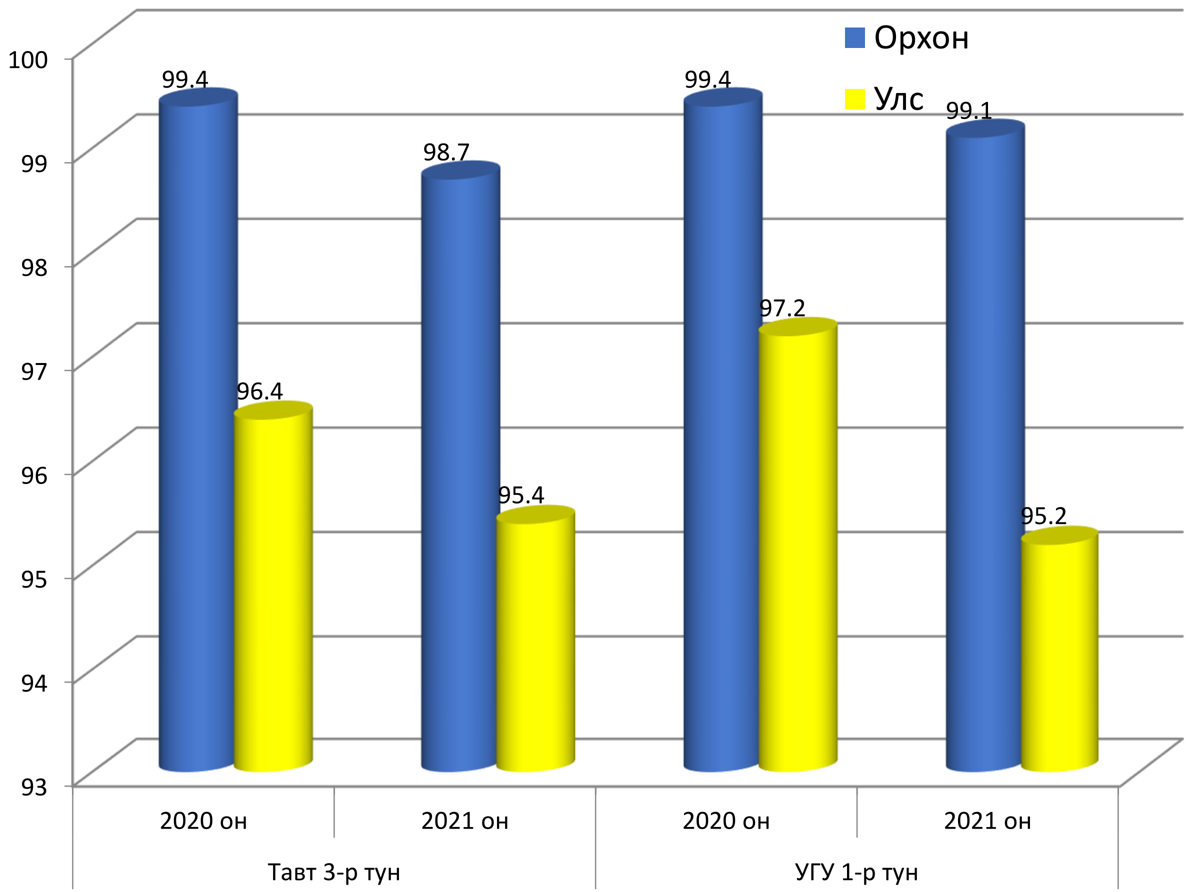

Үзүүлэлт	Тавт 3-р тун			УГУ 1-р тун		
	2020 он	2021 он	Зөрүү	2020 он	2021 он	Зөрүү
Орхон	99.4	98.7	(-0.7)	99.4	99.1	(-0.3)
Улс	96.4	95.4	(-1.0)	97.2	95.2	(-1.9)

АЙМГИЙН ХЭМЖЭЭНД ВАКЦИНЫ ТУН ТУС БҮРИЙН ХАМРАЛТ СҮҮЛИЙН 3 ЖИЛЭЭР /БОДИТ ТООГООР/

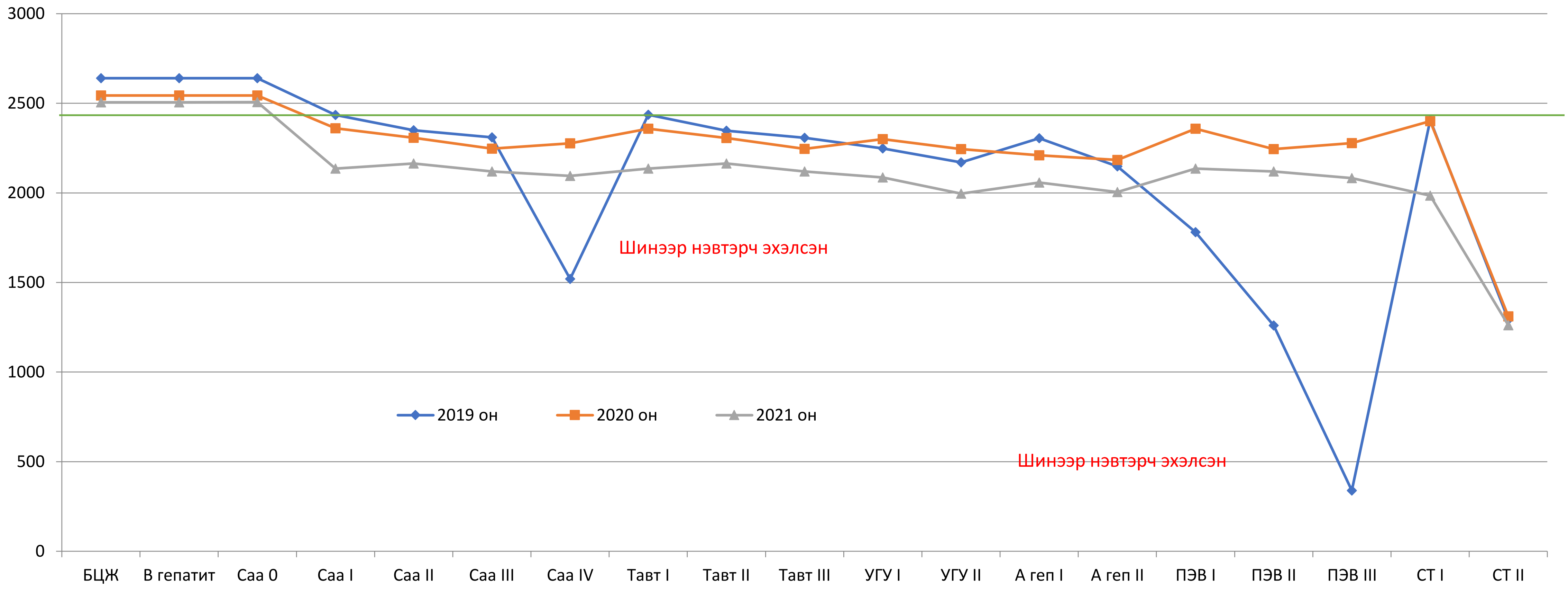

THANK
YOU!